

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12, 145/12 и 87/13), министерот за здравство донесе

У П А Т С Т В О
ЗА ПРАКТИКУВАЊЕ НА МЕДИЦИНА ЗАСНОВАНА НА ДОКАЗИ ПРИ
АКТИНИЧНА (СОЛАРНА) КЕРАТОЗА

Член 1

Со ова упатство се пропишува практикувањето на медицина заснована на докази при актинична (соларна) кератоза.

Член 2

Начинот на медицинското згрижување при актинична (соларна) кератоза е даден во прилог, кој е составен дел на ова упатство.

Член 3

Здравствените работници и здравствените соработници ја вршат здравствената дејност на медицинското згрижување при актинична (соларна) кератоза по правило согласно ова упатство.

По исклучок од став 1 на овој член, во поединечни случаи по оценка на докторот може да се отстапи од одредбите на ова упатство, со соодветно писмено образложение за причините и потребата за отстапување и со проценка за натамошниот тек на медицинското згрижување, при што од страна на докторот тоа соодветно се документира во писмена форма во медицинското досие на пациентот.

Член 4

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-9556/2
30 ноември 2013 година
Скопје

МИНИСТЕР
Никола Тодоров

АКТИНИЧНА (СОЛАРНА) КЕРАТОЗА

МЗД Упатство
26.03.2010

- Основни правила
- Дефиниција
- Епидемиологија
- Дијагноза
- Третмани и профилакса
- Прогноза
- Референци

ОСНОВНИ ПРАВИЛА

- Соларната кератоza би требало да се третира за да се избегне ризикот од развој на карцином и од естетски причини.
- Криотерапијата со течен азот и фотодинамската терапија може да се изведуваат во дерматолошка амбуланта.
- Имиквимод и диклофенак гел може да ги користат докторите од примарното здравство. Како и да е, употребата на имиквимод побарува добро познавање на лекот, бидејќи тој предизвикува силна локална реакција.

ДЕФИНИЦИЈА

- Позната е и под името соларна кератоza.
- Дегенеративно нарушување на растот на епидермалните клетки; преканцерозна лезија која може да се развие во епидермален карцином кој сè уште не ја пробил базалната мембрана.
- Актиничната кератоza може да се третира без да се опфати дермисот (т.е. без да се предизвика лузна).

ЕПИДЕМИОЛОГИЈА

- Се јавува често помеѓу лицата со светла кожа. Се појавува кај повозрасни на регии експонирани на сонце.
- Предилекциони места се ќелавиот скалп, горните агли на ушните школки и дорзалната страна од дланките и лицето.

ДИЈАГНОЗА

- Првата манифестација е еритемна, асимптоматска, добро ограничена мала плака.
- Плаката расте во дијаметар од неколку цм, се лупи и може да се појави дебела хиперкератоza, дури и *cornu cutaneum*.
- Во повеќето случаи се јавуваат мултипли лезии.
- Потребно е да се земе биопсија или да се испрати пациентот кај дерматолог.

ТРЕТМАН И И ПРОФИЛАКСА

- Пред третманот да се исклучи сквамозелуларен карцином.
- Криотерапијата со течен азот е ефективна, ефтина постапка со добар естетски резултат.
- Ретко е потребно да се направи ексцизија; козметскиот резултат е подобар со криотерапија.
- Фотодинамската терапија се употребува во многу дерматолошки амбуланти.
- Докторите од примарното здравство може да користат имиквимод (обично предизвикува силна локална иритација) или 3% диклофенак гел. Диклофенак може да се користи за тенки лезии, но гелот треба да се нанесе два пати дневно 3 месеци.
- Може да се користи крема со третиноин (0,05%) за третирање и за профилакса на тенки промени (ннд-С). Кремот може да се користи долго време, дури и континуирано.
- Евалуирајте го резултатот од лекувањето по 2-3 месеци.
- Препаратите за заштитата од сонце го забавуваат развојот на новите лезии (ннд-В).

ПРОГНОЗА

- Во наредните години најверојатно ќе се развијат нови лезии.
- Ако не се лечи, соларната кератаза може да се развие во сквамозелуларен карцином.

РЕФЕРЕНЦИ

1. Stockfleth E, Meyer T, Benninghoff B, Salasche S, Papadopoulos L, Ulrich C, Christophers E. A randomized, double-blind, vehicle-controlled study to assess 5% imiquimod cream for the treatment of multiple actinic keratoses. Arch Dermatol 2002 Nov; 138(11):1498-502. [PubMed](#)

Authors: Pekka Autio, Article ID: ebm00278 (013.076), © 2012 Duodecim Medical Publications Ltd

1. **EBM Guidelines, 26.03.2010, <http://www.ebm-guidelines.com>**
2. **Упатството треба да се ажурира еднаш на 4 години.**
3. **Предвидено е следно ажурирање до март 2014 година.**